

SAĞLIKTA KAMU ÖZEL ORTAKLIĞI SÜRECİNDE TTB HUKUK MÜCADELESİ

Özgür ERBAŞ*

Özet: Kamuoyuna “şehir hastaneleri” adı altında yeni bir model olarak sunulan ancak aslında bir finansman yöntemi ve sağlığın özelleştirilme araçlarından biri olan sağlık alanında kamu özel ortaklığı uygulamaları Türkiye’de giderek yoğunlaşan bir tartışma başlığını oluşturmuştur. Bu süreçte Türk Tabipleri Birliği, süreci başından itibaren izleyerek değerlendirmiş ve müdahale ve mücadele olanakları yaratmaya çalışmıştır. Bu yazıda Türk Tabipleri Birliği’nin sağlık alanındaki kamu özel ortaklığı projelerine karşı yürüttüğü hukuksal mücadele kronolojik olarak özetlenmektedir.

Anahtar sözcükler: TTB, kamu özel ortaklığı, özelleştirme.

TMA’s Legal Struggle in The Process of Public-Private Partnership in Health

Abstract: Presented to the public as a new model under “city hospitals”, public-private partnerships in the field of health are in fact a financing method and one of the tools of privatization in health. As such there are intensifying debates about the issue in Turkey. The Turkish Medical Association followed and evaluated the process from the very start and tried to create channels of intervention and struggle. This article gives a chronological summary of TMA’s legal actions against public-private partnership projects in the field of health.

Key words: TMA, public-private partnership, privatization

Sağlık alanında kamu özel ortaklığı (KÖO) uygulamaları Sağlıkta Dönüşüm Programı’nın çeşitli bileşenleri ile paralel olarak uygulanmaya başlanmış ve “şehir hastaneleri” adıyla kamuoyuna sunulmuştur. Esas olarak Sağlık Bakanlığı’na bağlı hastanelerin yeni bir finansman modeliyle inşaat aşamasından başlayarak değişime uğratabilecek bu yönetime karşı Türk Tabipleri Birliği (TTB) hukuksal sürecin tek aktörü olmuştur ve olmaya devam etmektedir. Bu yazıda gerek konu ile ilgili yasal düzenlemelere gerekse de proje ve ihale süreçlerine dair TTB tarafından sürdürülen hukuksal girişimler ve mücadele kronolojik olarak özetlenmeye çalışılmaktadır. KÖO uygulamaları ve tarihçesi hakkındaki bilgiye Toplum ve Hekim Dergisi’nin eski sayılarından ve TTB yayınlarından ulaşılabılır.

Önce

Sürecin başlangıcında 2011 yılı Ağustos ayında Türk Tabipleri Birliği’nde bir toplantı yapılmış ve bu toplantıya Dr. Eriş Bilaloğlu, Prof. Dr. Feride Aksu Tanık, Prof. Dr. Kayıhan Pala, Prof. Dr. Onur Karahanoğulları, Doç. Dr. Koray Karasu, Av. Ziyet Özçelik, Av. Özgür Erbaş katılmışlardır. Katılımcılar Mayıs ayında Bursa Tabip Odası tarafından düzenlenen uluslararası sempozyum katılımcılarıdır. Sempozyumun açış

konusmasında Prof. Dr. Feride Aksu Tanık, kamu özel ortaklığına karşı yürütülecek hukuksal mücadelenin nasıl planlandığını anlatmıştır (**TTB 2011**). Özet olarak daha fazla bilgi, daha fazla araştırma, daha farklı bir yaklaşım ve temel ilkelerin yol gösterdiği bir uzun yolun yürünmesine karar verilmiştir.

Kamu özel ortaklığı olarak isimlendirilen finansman yöntemi, sağlığın özelleştirilme araçlarından biri olarak Türk Tabipleri Birliği üyelerine yabancı değildir; Toplum ve Hekim Dergisi’nin okurları 2014 yılında yapılan tartışmaların tümünü yaklaşık on sene önceden okumuş olma şansına sahiptir. Dolayısıyla kamu özel ortaklığının “neye yaradığına” dair bilimsel bilgiye dayalı bir tespit olmakla birlikte uygulamanın Türkiye’de nasıl işleyeceği, planlamanın nasıl yapıldığı, ihalelerin nasıl yürütüldüğü gibi başlıkların altının doldurulması gerekmektedir. Açılacak davalarda, kamu özel ortaklığının kamu maliyesi, kamu yönetimi, kamu hizmetlerinin yürütülmesi ve özel olarak sağlık hizmetini sunanlar ve bu hizmetten yararlananlar için yaratacağı sorunların irdelenmesi gerekiyordu. Öncelikle ihale aşamasına kadar yapılan çalışmalar hakkında bilgi edinilmesi gerekmektedir.

*Avukat, TTB Hukuk Bürosu

Sağlık Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, tüm il sağlık müdürlükleri ve tüm belediye başkanlıklarına bilgi edinme hakkı kapsamında başvuru yapıldı. Sağlık Bakanlığı, hastaneler için arsa tahsisi yapıp yapılmadığı, yapıldıysa arsanın kime ait olduğu, hastane yenileme ihalesi yapıp yapılmadığı, danışmanlık hizmet alımı yapıp yapılmadığı ve bunların bedellerinin ne olduğu gibi sorulara "ticari sır" ve "özel hayatın gizliliği" gerekçeleriyle yanıt vermedi. Bunun üzerine Başbakanlık Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kurulu'na başvuru yapıldı. İtirazlarımızın kabul edilmesi üzerine Sağlık Bakanlığı sorularımıza yanıt verdi. Kalkınma Bakanlığı'na yapılan başvurunun esas Yüksek Planlama Kurulu tarafından kaç hastane için ihale kararı verildiği, kaç hastane için başvuru yapıldığıydı. Bu sorular da kısmen yanıtlanmış oldu. Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na Etlik ve Bilkent hastaneleri için imar planı değişikliği yapıp yapılmadığı soruldu. Herhangi bir değişiklik yapılmadığı yanıtı verildi. İstanbul ve Kocaeli belediye başkanlıklarıyla tekraren yazışma yapılmak zorunda kalındı.

Bu yazışmalar devam ederken geriye dönük yasa faaliyetlerinin ayrıntılarına da bakılması gerektiği anlaşıldı. Kamu özel ortaklığına ilişkin ilk düzenlemenin 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'na Ek-7. Madde eklenerek yapıldığı 2005 yılından başlamak üzere kamu özel ortaklığı başlığının geçtiği TBMM tutanakları tarandı. Araştırmalar sırasında Nisan 2011 tarihinde sessiz sedasız Kayseri için ihale yapıldığı anlaşıldı. 30 Haziran 2011 tarihinde Etlik ihalesi yapıldı. O dönemde "dünyanın en büyük sağlık tesisi" olarak tanımlanan hastanenin ihalesini alan şirketlerden Türkerler A.Ş.'nin sahibi o güne kadar öğrenemediğimiz bir bilgiyi gazete röportajında açıkladı; kapatılarak Etlik şehir hastanesine taşınacak mevcut hastanelerin arazilerinin kendilerine AVM, otel, rezidans yapmak üzere verileceğini söyledi. Bu sayede yapılacak hastaneler için mevcut hastanelerin kapatılmasının planlandığı, şirketlerin bu hastanelerin taşınmazlarını da ticari amaçla kullanacağı bilgisine ulaşıldı, ancak elde somut bir delil yoktu.

Etlik ihalesine karşı dava hazırlıkları sürerken 10 Ağustos 2011 tarihinde Kayseri ihalesinin sözleşmesinin imzalandığı haberi duyuruldu. Bunun üzerine sözleşmenin imzalanması tek başına idari bir işlem olarak dava konusu edildi. Danıştay 13. Dairesi önce "özel hukuk hükümlerine tabi sözleşmeye idari yargıda dava açılmayacağı" gerekçesiyle dilekçenin reddine, itirazımız üzerine de

davanın reddine karar verdi. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 26.5.2014 günlü kararıyla bu kararın bozulmasına, yargı yolu belirlenmesi için davanın esastan görüşülmesi gerektiğine hükmetti.

Nihayetinde 2011 yılı Eylül ayında Etlik ihalesi için ilk dava açılmış oldu. Dava, kamu özel ortaklığı finansman yönteminin hem dayanağı mevzuatının hem de ihale olarak uygulamasının hukuksal tartışması açısından bir ilktir. Davada yirmi başlık altında hem yöntemin kamu maliyesine maliyeti hem de sağlık hizmetine vereceği zararlar dava konusu edildi. Yasa ve yönetmelik hükümlerine açıkça aykırı olmasına karşın, görüntüleme ve laboratuvar hizmetlerinin "tıbbi destek hizmeti" adı altında bir bütün olarak şirketlere devredilmesinin sağlık hizmetinin bütünlüğüne aykırı olduğu, tıbbi hizmetlerin devredilemez olduğu, uygulamanın aynı zamanda tıpta uzmanlık eğitimine de büyük zarar vereceği uzun uzadıya tartışıldı. Diğer yandan mevcut hastane binalarının şirketlere devredilecek olmasının hukuka aykırılığı özel bir başlık olarak ele alındı. Davada ihalenin, dayanak Yönetmeliğin kimi hükümlerinin iptali ve 3359 sayılı Yasanın Ek-7. Maddesinin Anayasaya aykırılığına dair itirazımızın değerlendirilerek Anayasa Mahkemesi'ne Yasa'nın iptali için başvurulması talep edildi.

Dava hazırlıkları sürerken başta İngiltere olmak üzere uygulamaya dair bilgi toplanmaya devam edildi. Kamuoyuna "beş yıldızlı otel konforunda hastanelerin" gerçek yüzünün, asıl maliyetinin, sosyal güvenlik sistemi de göz önüne alarak açıklanması için ilk bilgilerle "Bir Ustalık Dönemi Eseri/Paran Kadar Sağlık" broşürü hazırlandı (**TTB 2012a**).

Sonra

Sağlık Bakanlığı tarafından davaya verilen yanıt dilekçesi bilmediğimiz başka gerçeklere ulaşıldığını sağladı. Örneğin Kayseri ihale ilanının çıktığı 2009 yılında bir kişinin dava açtığı bu sayede öğrenildi. Dava dosyası incelenerek Kayseri ihalesinin "kira" bedelinin yanı sıra Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanmış maliyet analiz tablosuna da ulaşıldı. Bu sayede, yöntemin parasal zararları daha somut olarak tartışılabilirdi. Yine Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin Etlik ve Bilkent için imar planı değişikliği yaptığı ve başvurumuza gerçeğe aykırı yanıt verdiği de ortaya çıktı. Ankara Büyükşehir Belediyesi yetkilileri hakkında bilgi edinme başvurusuna gerçeğe aykırı yanıt vermeleri nedeniyle suç duyurusunda bulunuldu. Ankara Valiliği tarafından "soruşturma izni verilmemesi" nedeniyle açılan idari davada da talebimiz reddedildi.

Sağlık Bakanlığı savunmasının temelini TTB'nin böyle bir konuda dava açamayacağı tezine dayanıyordu ve diğer itirazlarımız için özet olarak "asilsiz" diyordu. Bu arada Sağlık Bakanlığı ihaleler öncesinde yapılan uzun hazırlıkların göstergesi olarak dilekçesinin ekine bir mütalaa eklemiştir. Mütalaa 2 Milyon TL bedelle alınan "ihale hukuk dokümanlarının hazırlanması" ihalesini kazanan Actecon hukuk şirketine hitaben Prof. Dr. Ali Ulusoy tarafından yazılmıştı.

Sağlık Bakanlığı'nın cevaplarına karşı yeni hazırlıklar devam ederken internet taramalarında bir eğitim videosu bulundu. Kamu özel ortaklığı uygulamasına dair proje şirketlerine verilen bir eğitimde Sağlık Bakanlığı'nın şirketlere hastanelerin yüzde 70 doluluk oranıyla çalışacağını vaat ettiği bilgisine ulaşıldı. Ancak Sağlık Bakanlığı idari işlem dosyasını dosyaya sunmuyordu. İtirazımızın kabul edilmesinin ardından, üzerine "gizli" mührü basılı bir dosya gönderildi ve dosya tarafımıza gösterilmedi. Davacı olduğumuz davanın delillerinin bizden gizlenmeyeceğine dair itirazımızın kabul edilmesi üzerine ilk kez idari işlem dosyalarına ulaşılabilir; ihale şartnamesi, sözleşme taslağı, ihale komisyonunun kararları, fizibilite raporu, Yüksek Planlama Kurulu kararı içerikleri öğrenildi.

Bu sayede hastanenin sözleşme süresi boyunca ödeyeceği "kira" bedelleri, hastanelerin "şirket temsilcisi" tarafından yönetilmesinin kabul edildiği, Yüksek Planlama Kurulu'nun (Başkanı Başbakan'dır) "yapılacak hastanedeki yatak sayısı kadar yatağın mevcut hastanelerden azaltılması ya da hastanelerin kapatılması kaydıyla" ihalelere izin verdiği öğrenildi. Böylece iddialarımız bizzat Sağlık Bakanlığı'nın belgeleriyle ispatlanmış oldu. Yürütülen sürecin, Türkiye'deki mevcut yatak sayısını artırmak için değil, aksine sadece yatak yenilenmesine yönelik olduğu somut olarak ortaya çıktı. İhale şartnamesinde Etlik içine taşınacak 11 hastanenin taşınmazlarının "kampüs dışı ticari alan" adı altında ihale alan şirketlere devredileceği açıkça yazılıyordu.

Dava sürerken Prof. Dr. Ali Ulusoy önce Danıştay üyesi, ardından davanın görüldüğü 13. Daire Başkanlığı hâkimi oldu. Bunun üzerine davalara dair görüşünü açıkladığı ve tarafsız olmadığı gerekçesiyle hâkimin reddi talebinde bulunuldu. Kararları görüşen heyette kendisi bulunmadı, böylece açıkça bir karar verilirse de Hâkim Ali Ulusoy dosyaları görüşen heyette yer almadı.

İhaleler yapılmaya devam ediyordu, Bilkent ihalesine karşı dava hazırlıkları yapılırken elde daha

fazla bilgi vardı. İhaleleri yapan Kamu Özel Ortaklığı Daire Başkanlığı'nın internet sayfası taranıyordu; bu sayede Elazığ ihalesinin sayfadaki yerinin "teklif aşamasındaki projeler" başlığından, "sözleşme aşamasındaki projeler" başlığına taşınması nedeniyle ihalenin tamamlandığı belirtilerek dava açıldı. İhaleye dair hiç açıklama yapılmaması "şeffaflık ve kamuoyunun bilgilendirilmesi, kamuoyunun denetimine izin verilmesi" ilkelerine aykırılık olarak ayrı bir başlık altında tartışıldı. Yine ihalenin Yönetmelik hükümlerine aykırı olarak tek teklifle tamamlanması, ihale aşamasında sürekli şirket değişikliği yapılması ihale yönteminde usule aykırılık olarak yeni tartışma başlıkları olarak değerlendirildi.

Dolayısıyla ihale hukuku, bütçe ve kamu maliyesi ilkelerinin yanı sıra, Dünya Bankası, Avrupa Konseyi, Dünya Ticaret Örgütü, OECD, EPEC belgeleri ve ihale kuralları da incelenmeye başlandı. Böylelikle kamu yararı kavramını, sağlık hizmetinin kamu hizmetleri içindeki yerini ve mevcut kamu özel ortaklığı uygulamasının belirlenmiş liberal hukuk normlarına bile aykırı yürütüldüğü de yeni tartışma başlıkları oldu.

Dosyalara gelen belgeler sayesinde, hastanelerin yer planlamalarının bile ne kadar dikkatsizce yapıldığı ortaya çıktı. Örneğin Kayseri için tahsis edilen arazi bataklık, Bilkent için tahsis edilen arazi Ağıl dere yatağında ve taşkın riski altında, Isparta için seçilen Sümerbank arazisi coğrafi koşullar nedeniyle şehrin hava kirliliği en yüksek alanı, Elazığ için tahsis edilen alanın yarısı şehitlik yarısı da kültürel SİT alanı, Konya'da Türkiye'nin ilk tohum geliştirme alanı, Bursa'da ise en kıymetli tarım arazilerinden biri hastane için belirlenmişti. Ancak Bursa Tabip Odası'nın açtığı ve Ziraat Mühendisleri Odası Bursa Şubesi'nin müdahil olduğu davada Bursa 2. İdare Mahkemesi yer tahsisi işleminin iptaline karar verdi **(TTB web sayfası-a)**.

Daha Sonra

İhaleler yapıldı TTB de tüm ihalelere dava açtı. Bu süreçte Kanada'nın en büyük kamu çalışanları sendikası (CUPE) tarafından hazırlanan Kamu Özel Ortaklığı-Yanlış Yön başlıklı bir rapora ulaşıldı. Sendikadan Türkiye'de yayımlanması için izin alındı ve TTB tarafından yayımlandı **(TTB 2012b)**. Rapordaki atıflar izlenerek İngiltere Parlamentosu'nun ve benzer pek çok kurumun maliyet-fayda analizi raporlarına ulaşıldı. İşin bir diğer yönü uluslararası finansman teminiydi. Bu başlığın da ayrıca araştırılması gerekiyordu. Çünkü ihalelerde belirlenen kira bedelleri bile tek başına gerçek maliyeti hesaplamaya yetmiyordu.

Türkiye'nin Hazine Müsteşarlığı ile temsil edildiği EPEC sayfasındaki tabloların, OECD, IMF, Dünya Bankası, IFC, IBRD ve hatta İslam Kalkınma Bankası belgelerinin karşılaştırılması ve finansman maliyeti, borç üstlenimi şartlarının değerlendirilmesi gerekiyordu. Tüm bunların yine yeni bir kamu yararı tartışması yapmakta kullanılabilmesi için önce süzgeçten geçirilmesi, hukuk diline çevrilmesi, o dilin Türk Tabipleri Birliği'nin ilkeleriyle birleştirilerek dosyalara aktarılması gerekiyordu. Buna çaba gösterildi.

Nihayet 6 Temmuz 2012'de Danıştay 13. Daire Başkanlığının Etlik, Bilkent ve Elazığ dosyalarına ilişkin ilk kararı çıktı. Bu üç ihalenin yürütmesinin durdurulmasına karar veren mahkeme dayanak Yasa yönünden de Anayasa Mahkemesine başvurulması talebimiz kabul etti (**TTB web sayfası-b**).

Mahkeme, mevcut hastanelerin arsalarının şirketlere verilecek olmasını açıkça hukuka aykırı ve telifisi imkânsız zarar verecek nitelikte görerek ihale işlemlerinin yürütmesinin durdurulmasına karar verdi. Ayrıca Mahkeme, Anayasa Mahkemesine başvuru talebimizi "Türkiye'de ilk kez uygulanacak bir yönetime ilişkin Yasa ile temel kuralların konulup ilkelerin belirlenmesi gerekirken yapılmayarak tüm bunların yönetmeliğe bırakılmasının yasama yetkisinin devri niteliğinde olduğu" gerekçesiyle kabul etti. Sağlık Bakanlığı karara itiraz etti ve dilekçesinde TTB'nin dava açma yetkisi olmadığını dile getirdi. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 17 Ekim 2012 tarihli kararında açıkça TTB'nin böyle bir uygulamaya dava açabileceğini kabul etti ve Sağlık Bakanlığı'nın itirazlarını reddetti (**TTB web sayfası-c**). Türkiye'nin siyasi tarihine geçen Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın "kuvvetler ayrılığı ayağımıza dolanıyor" sözü bu kararlar üzerine söylendi (**TTB web sayfası-d; TTB web sayfası-e**).

İhaleler yapıldıkça açılan davalara gelen belgeler ve diğer araştırmalarımız sonucunda "25 Soruda Kamu Özel Ortaklığı" kitapçığı hazırlandı (**TTB 2012c**). Bursa Tabip Odası'nın düzenlediği sempozyumun kitabının yanı sıra Toplum ve Hekim Dergisi'nde de bir dosya yayımlandı. Bilgiyi yeni baştan okumak, yeni bilgilerle pekiştirmek, başka alanlardan bakarak tartışmak ve tüm bunları paylaşmak gerekiyordu. Farklı yerlerde farklı başlıklar altında elden geldiğince bilgi muhataplarıyla buluşturmaya çalışıldı. Yine Tıp Dünyası Gazetesi'nde "Kassandra Çağrısı" başlığıyla bilgi paylaşımı yapıldı.

Bu Arada

Mahkeme kararlarının ardından hummalı bir yasa çalışması başlatıldı. TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu

tarafından TTB de sunum yapmak ve bilgilerini paylaşmak üzere davet edildi. Tüm çalışmaların içinde yer aldığı dosyalar, Komisyon üyesi milletvekillerinin bilgisine sunuldu. TTB Genel Sekreteri olarak Dr. Bayazıt İlhan'ın sunumuna iktidar milletvekilleri tarafından yüksek sesle müdahale edildi. Komisyon görüşmelerinin tümü tarafımızda takip edildi. Yasa görüşmeleri sırasında Prof. Dr. Recep Akdağ bakanlık görevini Dr. Mehmet Müezzinoğlu'na devretti. TTB'nin hazırladığı bilgi notları için sadece "yalan söylüyorlar" diyebilen bir Sağlık Bakanı'na tüm muhalefet milletvekillerinin TTB tarafından hazırlanan kitapçığı göstererek "Eldeki tek somut bilgi bu, siz hiç açıklama yapmıyorsunuz" demesini izlemek ilginçti.

Sonuç olarak kimi kritik maddelerde değişiklikler de yapılması ile görüşmeler sonlandı ve 6428 sayılı Yasa TBMM'de kabul edildi. Yasanın yürürlüğü girmesinin üzerinden kısa bir süre geçtikten sonra Anayasa Mahkemesi 3359 sayılı Yasanın Ek-7. Maddesini gündemine alabildi ve yasanın yürürlükten kalkması gerekçesiyle karar verilmesine yer olmadığına karar verildi.

Geçen sürede ihale alan şirketlere tam KDV muafiyeti sağlandı, aldıkları kredilere tam Hazine garantisi sağlandı, kira bedellerinde kur farkının yaratacağı zararların giderilmesi taahhüt edildi. Nihayet İstanbul-İkitelli dosyasına sunulan bir belgede de şirketlere yüzde 70 doluluk oranı vaat edildiği ispatlandı (**TTB web sayfası-f**).

Bu arada 6428 sayılı Yasa'ya bir hüküm konularak "mevcut hastane binalarının ihale alan şirketlere verilmeyeceğine, bu içerikteki ihale şartname ve sözleşmelerinin de bu yönde değiştirileceğine" dair kural getirildi. Ardından bu yasada 6527 sayılı Yasa ile bir değişiklik yapılarak ihalelere ilişkin idari yargı mercilerince verilecek iptal kararlarının, kararların gerekçesinde belirtilen hususlar dikkate alınarak düzenleme yapılarak uygulanacağına dair idari yargı denetiminin amacı ve uygulamasına tümüyle ters bir düzenleme yapıldı.

6428 sayılı Yasa için uzun bir Anayasa'ya aykırılık itirazı hazırlığı yapıldı. Bu hazırlık Anamuhalefet partisiyle paylaşıldı. Anayasa Mahkemesi önce 22 Mayıs 2013'te ardından 4 Temmuz 2013'te ilk inceleme tarihi açıkladı, ancak sonrasında ilk inceleme sonucu dahi açıklanmadı. Yine 6527 sayılı Yasa'daki değişiklikler de derginin yayına hazırlandığı bu günlerde Anayasa Mahkemesi gündemine alınmayı bekliyor.

Bu arada Yasa'dan 1 yıl sonra hazırlanabilen yeni Kamu Özel Ortaklığı Yönetmeliği ve "dev projeler" için hazırlanan Hazine Garantisi Yönetmeliği'nin iptalleri talebiyle dava açıldı.

Sondan Bir Önce

Danıştay 13. Daire Başkanlığı Etlik, Bilkent ve Elazığ dosyalarında esas hakkından kararını verdi. Kararlarında daha önce açıkça hukuka aykırılık kabul ettiği ve yürütmenin durdurulması kararı vermesine gerekçe olan mevcut hastane binalarının şirketlere devri meselesini "yasa değişikliğiyle hukuka aykırılık giderilmiştir" gerekçesiyle oyçokluğuyla davanın reddine karar verildi. Danıştay Tetkik Hakimi ve iki üye Hakim ihalenin iptal edilmesi gerektiği gerekçesiyle karara muhalif kaldılar. Mahkemenin kararlarında belki de en "ürkütücü" olan görüş ise sağlık hizmetinin niteliği gereği muhakkak kamu çalışanları eliyle verilmesinin zorunlu olmadığı, sadece yardımcı hizmetlerin değil asli hizmetlerin de özel kişilerce verilebileceğinin belirtilmesidir. Kararlar temyiz edilmiştir. İdare hukuku ilkelerini yok sayan Danıştay kararının, temyiz incelemesi sonucunda bozulması beklenmektedir.

Sonuç

Türk Tabipleri Birliği 2011 yılından bu yana Sağlıkta kamu özel ortaklığı süreci ile ilgili olarak toplam on yedi dava açmıştır. Bu davalar sayesinde şehir hastanelerinin kamuya maliyetinin ne olduğu ortaya çıkmış, bunun dışında, şehir hastaneleri projeleriyle var olan hastanelerin kapatılacağı, yeni hastane yatırımı yapılmadığı sadece yenileme yapıldığı, Sağlık Bakanlığının şirketlere yüzde 70 doluluk oranı vaat ettiği, yapılacak hastaneleri şirket temsilcilerinin yöneteceği gibi başlıklarda bilgilere ulaşılabilmektedir. Diğer yandan Sağlık Bakanlığının ihale şartnamelerini mevcut mevzuata tümüyle aykırı biçimde, kapatılacak hastanelerin bina ve taşınmazlarını da otel, alışveriş merkezi yapmak için şirketlere devretmeyi kabul ederek hazırladığı ortaya çıkmıştır. Açılan davalarda verilen yürütme-yi durdurma kararlarının ardından yasa değişikliği yapılmak zorunda kalınmış ve hastanelerin taşınmazları kamuda kalmıştır.

Davalarda Sağlık Bakanlığı, 6023 sayılı Yasa'daki "hekimliğin kişi ve toplum yararına yapılması" ibaresinin kaldırılmasına ilişkin 663 sayılı KHK ile yapılan değişikliği gerekçe göstererek Türk Tabipleri Birliği'nin dava açma ehliyeti olmadığını ileri sürmüştür. Davalarda bu iddia gerekçeleriyle yürütülmüş ve Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu

kararıyla da Türk Tabipleri Birliği'nin bu ihalelere dava açabileceği kabul edilmiştir.

Sağlık Bakanlığı görüntüleme ve laboratuvar hizmetlerinin "tıbbi destek hizmeti" olduğunda ısrarcı olmaktadır. Ancak Sudan'a yapılan hastanede aynı hizmetlerin temel tıbbi hizmet olarak kabul edilmesinin nedeni sorulduğunda sessiz kalmayı tercih etmiştir.

Mahkemenin Sağlık Bakanlığı'ndan ısrarla istediği çoğu belge halen dosyalara gönderilmemiştir. Bunlar arasında ihale aşamalarında yapılan şirket değişikliklerinin, ihale komisyonu üyelerinin değiştirilmesinin gerekçeleri de bulunmaktadır. Bu nedenle Danıştay 13. Dairesi hâkimlerinden ikisi açıkça ihalelerin usulsüz olarak yapıldığına dair karşı oy yazmıştır.

Özet olarak Türk Tabipleri Birliği'nin açtığı davalarda hukuki bir mücadelenin yanı sıra gerçeğe ulaşma çabası da yürütülmüş ve yürütülmektedir.

Kaynaklar

TTB (2011). Sağlık Alanında Kamu-Özel Ortaklığı Sempozyumu, 6-7 Mayıs 2011. Erişim tarihi: Temmuz 2014 http://www.ttb.org.tr/kutuphane/kamuozel_sempozyum.pdf.

TTB (2012a). Bir "Uсталık Dönemi" Eseri Paran Kadar Sağlık Broşürü. Ocak 2012. Erişim tarihi: Temmuz 2014 <http://www.ttb.org.tr/kutuphane/ustalikdonemi.pdf>.

TTB (2012b). Kanada Kamu Emekçileri Sendikası Araştırma Raporu: Kamu Özel Ortaklığı Hastaneleri, Yanlış Yön. Nisan 2012. Erişim tarihi: Eylül 2014. http://www.ttb.org.tr/kutuphane/kanada_hastaneler.pdf.

TTB (2012c). Soru Ve Yanıtlarla Sağlıkta Kamu Özel Ortaklığı Erişim tarihi:Eylül 2014 <http://www.ttb.org.tr/kutuphane/saglikta-kamuozel.pdf>.

TTB web sayfası-a (2012). Bursa'da sağlık kampüsünün yer seçimini belirleyen imar planına iptal. 25 Eylül 2012. Erişim tarihi:Ekim 2014.

<http://www.ttb.org.tr/index.php/Haberler/koo-3335.html>.

TTB web sayfası-b (2012). Sağlık kampüsü ihalelerine yürütme-yi durdurma. 3 Ağustos 2012. Erişim tarihi:Ekim 2014. <http://www.ttb.org.tr/index.php/Haberler/kampus-3268.html>.

TTB web sayfası-c (2013). Etlik, Bilkent, Elazığ İhalelerinin Yürütme-yi Durdurma Kararına Onay. 22 Şubat 2013. Erişim tarihi:Ekim 2014. <http://www.ttb.org.tr/index.php/Haberler/onay-3636.html>.

TTB web sayfası-d (2012). Şehir Efsanesine Dönen Şehir Hastaneleri Çok Yüklü Kamu Zararına Neden Oluyor. 20 Aralık 2012. Erişim tarihi: Ekim 2014. <http://www.ttb.org.tr/index.php/Haberler/kamuozel-3512.html>

TTB web sayfası-e (2014). TTB Dozerlerin, Kamyonların Değil Sağlık Hakkının Takipçisidir. 14 Şubat 2014. Erişim tarihi: Ekim 2014. <http://www.ttb.org.tr/index.php/Haberler/takip-4354.html>

TTB web sayfası-f (2012). Hükümetten ihale alan şirketlere garanti: Halkı daha fazla hasta edeceğiz! 9 Kasım 2012. Erişim tarihi:Ekim 2014. <http://www.ttb.org.tr/index.php/Haberler/hukuk-3420.html>.